

Motion till riksdagen 2024/25:536

av Yasmine Bladelius (S)

En helt avgiftsfri skola

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att förtydliga skollagen så att skolan blir kostnadsfri, dvs. så att möjligheten att ta ut obetydliga kostnader av barn och vårdnadshavare tas bort, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Skolan ska huvudsakligen vara avgiftsfri men obetydliga kostnader får tas ut vid enstaka tillfällen, säger skollagen. På Skolverkets hemsida står det att läsa: Eleverna ska ha tillgång till böcker och andra läromedel utan kostnad. Men det får finnas enstaka inslag av små kostnader för eleverna, till exempel en färdbiljett eller en mindre entréavgift till ett museum. Svensk skola är alltså inte helt avgiftsfri och därmed inte heller jämlik.

Otaliga rapporter visar hur avgifter i skolan, om än små, skapar stor oro hos föräldrar och elever. Hundralappen till skridskoavgiften eller matsäcken till utflykten betyder för många familjer att man får välja mellan att sjukanmäla för låtsasmagont eller att avstå från att handla mjölken och brödet till familjen den veckan.

Allt fler barn väljer själva att avstå från att delta vid aktiviteter och inte ens berätta för föräldrarna hemma om utflykten – väl medvetna om att deras föräldrar inte har råd att lägga ännu en femtiolapp på en skolutflykt. Det går att ifrågasätta om det är värdigt ett välfärdsland som Sverige, som nu gör barnkonventionen till svensk lag, att inte ha en helt avgiftsfri skola.

Skolverket har i sin tillsyn vid ett flertal tillfällen uttalat att utflykter och skolresor som kan anses utgöra ett inslag i utbildningen måste vara avgiftsfria. Skolorna hävdar dock ofta att aktiviteter som är förenade med kostnader är frivilliga och att man då ordnar alternativ verksamhet för de elever som inte vill delta.

Detta är inte förenligt med värdegrunden och principen om lika tillgång till utbildning. Elever ska inte behöva avstå från gemensamma aktiviteter på grund av att aktiviteterna är förenade med kostnader.

Eftersom huvudmännen för skolverksamheten tolkar skollagen olika bör det övervägas huruvida skollagen ska förtydligas, så att alla elever utan kostnad ges möjlighet att delta i aktiviteter som anordnas av skolan.

Yasmine Bladelius (S)